

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS KILMĖS, KALBOS IR PILIETYBĖS PAGRINDAIS UAB „DALLIS“ VYKDANT PRIĖMIMĄ Į DARBĄ TYRIMO

2018-08-10 Nr. (18)SN-129)SP-77

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. liepos 10 d. gautas pareiškėjo (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėjas) skundas, kuriame rašoma, jog UAB „Dallis“ (toliau – Bendrovė) vadovas atsisakė teikti taksi paslaugų užsakymų paslaugas arba įsidarbinimo paslaugas, individualią pažymą turinčiam Pareiškėjui dėl to, jog jis neva blogai kalba lietuviškai ir todėl galimai nesusikalbės su klientais. Pareiškėjas pažymėjo, jog nuo 2014 m. gyvena Lietuvoje, yra susipažinęs su keleivių vežimo taisyklėmis bei neblogai kalba lietuviškai. 2018 m. birželio mėn. nuvyko į Bendrovės būstinę dėl galimybės gauti Bendrovės teikiamas paslaugas. Po trumpo pokalbio su Bendrovės vadovu, Pareiškėjas išgirdo pastabą, jog negali įsidarbinti, nes nemoka lietuvių kalbos, todėl jam nepavyks susiklabėti su klientais. Pareiškėjas mano, jog patyrė diskriminaciją kilmės, kalbos ir pilietybės pagrindais.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 dalimi, 2018 m. liepos 13 d. raštu Nr. (18)SN-129)S-401 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Bendrovės vadovą, prašydama pateikti paaiškinimą: kokie santykiai (paslaugų, įdarbinimo ar kt.) sieja Bendrovę su individualios veiklos pažymą bei nuosavą automobilį turinčiais vairuotojais, norinčiais Bendrovės vardu teikti taksi paslaugas klientams; kas nustato reikalavimus taksi vairuotojams ir kokie tie reikalavimai yra (išvardinti ar pateikti pareigybės aprašymą); kokie teisės aktai nustato reikalavimus taksi vairuotojams; kodėl Pareiškėjas nebuvo priimtas į darbą arba nesuteiktos taksi paslaugų užsakymų paslaugos; kaip Bendrovės vadovas (ar kitas asmuo) nustatė Pareiškėjo lietuvių kalbos mokėjimo lygį; koks lietuvių kalbos mokėjimo lygis reikalingas taksi vairuotojams; kartu prašė pateikti kitą, reikšmingą informaciją, susijusią su skunde išdėstytomis aplinkybėmis.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2018 m. liepos 19 d. Bendrovė Tarnybai el. paštu lygybe@lygybe.lt pateikė paaiškinimą, kuriame nurodė, kad Bendrovėje veiklą vykdo ne tik lietuvių tautybės asmenys, bet ir kitų tautybių atstovai. Pareiškėjas atvyko į Bendrovės biurą su moterimi, kuri atsakinėjo į visus jam užduodamus klausimus, jis tuo metu tylėjo. Paprašius moters netrukdyti pokalbiui, Pareiškėjas tylėjo ir neatsakė nei į vieną klausimą, o paprašytas pateikti būtinus dokumentus, to nepadarė, nes galimai nesuprato prašymo. Bendrovės vadovas paaiškino, kad pusę taksi iškvietimų sudaro aplikacijos, bet nemažai yra sulaukiama ir iškvietimo skambučių. Statistiškai, skambinantys dažniausiai kalba lietuviškai. Bendrovės vadovo teigimu, vairuotojas, kuris nesupranta lietuvių kalbos, negalės tinkamai atlikti savo pareigų. Su taksi vairuotojais yra sudaromos jungtinės veiklos sutartys. Su Pareiškėju nebuvo sudaryta jungtinės veiklos sutartis, nes jis nekalba lietuviškai bei nepateikė būtinų sutarčiai sudaryti dokumentų. Vairuotojams nėra reikalavimo mokėti valstybinę kalbą tam tikru lygiu, bet svarbu, kad jie gebėtų susikalbėti su klientais.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovės vadovas, nepriimdamas Pareiškėją į darbą, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punkte išdėstytos nuostatos, nustatančios, jog darbdavys, įgyvendindamas lygias galimybes, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, privalo taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas.

1. Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija, pačia bendriausia šio žodžio prasme, reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Diskriminacijos sąvoka paprastai siejama su lygių galimybių, lygiateisiškumo pažeidimu, o nediskriminavimas – su asmenų lygaus traktavimo, lygių galimybių realizavimo kategorijomis. Konstitucinė diskriminacijos samprata atskleidžiama pasiremiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., kuriame numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs, ir nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos,

kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas kreipėsi į Tarnybą dėl galimos diskriminacijos kilmės, kalbos ir pilietybės pagrindais, nurodydamas, jog Bendrovės vadovas atsisakė jį įdarbinti, nes Pareiškėjas neva blogai kalba lietuviškai ir todėl galimai nesusikalbės su klientais. Pareiškėjo teigimu jis nuo 2014 m. gyvena Lietuvoje, yra susipažinęs su keleivių vežimo taisyklėmis bei neblogai kalba lietuviškai. Bendrovės vadovui atsisakius priimti Pareiškėją į darbą, jis pasijuto diskriminuojamas kilmės, kalbos ir pilietybės pagrindais.

2. Tyrimas buvo pradėtas dėl galimos diskriminacijos kalbos, kilmės ir pilietybės pagrindais darbo santykių srityje. Pareiškėjas yra kilęs ne iš Lietuvos, neturi Lietuvos pilietybės ir nepakankamai gerai moka lietuvių kalbą. Dėl šių aplinkybių, Pareiškėjo manymu, jis nebuvo priimtas į darbą.

Pažymėtina, jog vertinant galimą diskriminaciją būtina identifikuoti ne tik diskriminacijos pagrindą bet ir nustatyti, ar šiai santykių sričiai yra taikomas Lygių galimybių įstatymas.

Pažymėtina, jog Lygių galimybių įstatymas ir Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas taikomas tik nustatytų subjektų veiklai bei atitinkamiems socialiniams santykiams, t. y.:

- valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 str. bei Lygių galimybių įstatymo 5 str.);

- švietimo įstaigoms, mokslo ir studijų institucijoms (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 5 str. bei Lygių galimybių įstatymo 6 str.);

- visų nuosavybės formų darbdaviams (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 6 str. bei Lygių galimybių įstatymo 7 str.);

- prekių bei paslaugų teikėjams, reklamos gamintojams bei platintojams (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. bei Lygių galimybių įstatymo 8 str.);

- darbuotojų ir darbdavių organizacijoms ar kitoms organizacijoms (asociacijoms), kurių nariai turi tam tikrą profesiją (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 8 str. bei Lygių galimybių įstatymo 9 str.);

- draudžiama diskriminuoti asmenis dėl lyties nustatant ir taikant socialinės apsaugos nuostatas, įskaitant sistemose, pakeičiančiose arba papildančiose valstybinio socialinio draudimo sistemą (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 9 str.).

Pareiškėjo skunde buvo nurodyta, jog tarp jo ir Bendrovės turėjo susiklostyti darbiniai santykiai, tuo tarpu Bendrovės vadovas nurodė, jog su pavežėjais, t.y. taksi vairuotojais yra sudaromos ne darbo, o jungtinės veiklos (partnerystės) sutartys.

Jungtinės veiklos (partnerystės) santykiai nėra prilyginami paslaugų ar darbiniam santykiams, todėl nėra reglamentuojami Lygių galimybių įstatymu.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.969 str. jungtinės veiklos (partnerystės) sutartimi du ar daugiau asmenų (partnerių), kooperuodami savo turtą, darbą ar žinias, įsipareigoja veikti bendrai tam tikram, neprieštaraujančiam įstatymui tikslui arba tam tikrai veiklai. Šios rūšies sutartims galioja sutarties laisvės principas (LR CK 6.156 str.), pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį.

Atsižvelgiant į tai, kad Lygių galimybių įstatymas nereglamentuoja skundžiamų santykių (jungtinės veiklos), kurie galėjo susiklostyti tarp Pareiškėjo ir Bendrovės, lygių galimybių kontrolierė neturi teisinio pagrindo atlikti tyrimo dėl galimos diskriminacijos kilmės, kalbos ir pilietybės, pagal Pareiškėjo skundą.

Lygių galimybių įstatymo 29 str. 4 dalyje nurodyta: jeigu skundo tyrimo metu išaiškėja, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai, tyrimas nutraukiamas.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, tyrimas pradėtas pagal Pareiškėjo skundą dėl galimos diskriminacijos kilmės, kalbos ir pilietybės pagrindais nutraukiamas, nes skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

Atsižvelgdama į išdėstytą bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str. ir 29 str. 4 d.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą Nr. (18)SN-129, nes skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir UAB „Dallis“.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė